

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

2 Octomb. st. v.

Joi

14 Octomb. st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 75

XVI.

1880.

Pretiu pe unu anu 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$

de anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Români'a 2 galbeni.

Andrieu Mocsonyi de Foen.

(Vedi portretul in nr. 64.)

(Fine.)

Când la anul 1866, guvernul României, resp. locotenința domnească s'a decisu, a realizat ideea concepută de câțiva ani și puse temelie unei Academii Române pentru înțregă Românie din Oriente — prin înființarea Societății Academice în București, Andreiu de Mocsonyi a fost chemat să reprezintă cu Babeșiu împreună părțile Banatului timișeanu. Dar Andreiu Mocsonyi nu se consideră de omul literilor; dânsul altfel cuprindea ideea Societății Academice, o cuprindea ca un organ de legitima comunicațiune și reprezentându unitatea între toți Români. Guvernul prov. al României, prin convocarea ce a făcut-o la 1866 și 1867, a corespunsu acestei idei pe deplin, Societatea însăși — după Mocsonyi — n'a corespunsu; d'aceea Mocsonyi curând încetă d'a se mai interesă de ea. Dar transformându-se și reconstituindu-se ea, pe bas'a legii, în „Academia română“, Andreiu Mocsonyi rechemat la 1879 în sinul acesteia, de și se simțea în sănătate și chiar vietea sdruncinată printr'unu morbu greu, el primu cu cea mai viuă placere și nimic nu doria mai multu, decât ca să pōta luă parte la ședințele Academiei; o dorința ce i remase ne'implinită.

De altminte A. Mocsonyi de și eră de o cultura înaltă, nu multu se serviă de condei. Nu i placea să scrie multu; el își schiță cugetările și ideile ocașionale, apoi le comunică lui Babeșiu, seu și altuia dintre scriitorii ce-i erau îndemăna.

*

Lupt'a celor unu-spre-șapte deputati români în diet'a ungherăscă dela 1861 avându de resultatu: cea mai eclatantă recunoșcere — prin ambele rescripte imperatoresci, a îndreptățirii naționale pentru popōrele nemăgiare, specialminte pentru Români, acestu resultatu a îndemnatu pe Andreiu Mocsonyi, a întră și el la diet'a convocată pe novembre 1865 în lupt'a parlamentaria, dimpreună cu frații sei Antoniu și Georgiu și cu nepotul seu Alesandru. Admirabil'a, dar de mai nici unu resultatu practic incoronat'a activitate ce au desvoltat deputatii români naționali în cursu de trei ani la această dieta, tormentările ce au suferitu omenii cu pricepere, înțelepțiune și tactu politicu la această dieta — atât din partea măgiarilor insolenti, cât și mai multu din partea unei clice române, îngăgite guvernului, și a altelei demagice esaltate, trebuia să deștepte de nou în Andreiu Mocsonyi convicțiunea, că — diet'a Ungariei nu este câmpul de lupta pentru drepturi naționale pe sēm'a popōrelor nemăgiare. Îndata ce vedu și cunoscū terenul,

și propuse, a se feri de ori ce frecări și dispute în parlamentu, și credea că va fi în stare, a influența prin capacitări și admonițiuni particulare; înse — curând se convinse, că nici așa nu mai merge. Atunci el, îngăgindu pe frații sei Antoniu și George, și pe sor'a sa Catarina și pe Babeșiu, pași la lumina cu concepțiunea sa încă dela 1858, înființându la 1866 diariul „Albina“ în Viena, cu grele sacrificii, de ora ce din capul locului destinase, să fie fōi'a cea mai efina și populară, cu program'a: d'a susținē o politica națională moderată în modu resolutu, în sus și în jos, în contra șovinismului măgiaru și a demagogilor români, și totu deodată a propagă cunoscinti practice printre poporul românu. Trei ani „Albina“ luptă din resputeri contra stagnățiunei, corupțiunei, intunecului, retacirii; A. Mocsonyi recunoscea bravur'a ei, înse nu vedea efectele pe cari le doria și așteptă cu nerăbdare. Atunci el, în primăver'a anului 1869 adresă lui Babeșiu o epistolă din Foen, plină de amarăciune, în care respică, că — după cum observa, „corpul și spiritul naționalu este în repede decădere, pe care nici chiar „Albina“, acesta puterica machina electrică, nu o mai pōte împedecă, că prin urmăre dânsul și-a propusu, a nu se mai luptă, a nu mai sacrifică în daru, pâna nu va vedē posibila o regenerare“.

D'atunci Andreiu Mocsonyi a traitu în strictă retragere, ocupându-se numai de economi'a sa, întreținându de totu puține relațiuni cu lumea din afara, pâna când vedu bravur'a armatei române în Bulgari'a, înțelepțiunea și patriotismul guvernului românu pe timpul cel greu, și apoi — progresele generale în Români'a. Atunci el, și anume dela începutul anului 1878, legă ierasi mai intime legature cu Babeșiu, începū a se interesă de tōte, eră mândru, eră încântatu de laudele și recunoștințele ce se dau elementului românu dela Dunare și — se faliă că — par' că s'ar simți întenerindu; chiar miseri'a nōstră a celor de dincōci nu-l mai facea atât de pessimistu, căci credea firmu, cumca redicarea și regenerarea de dincolo a elementului românu, petrecându-se atât de iute, de buna sēma va influența și salvă și pe cel de dincōci. Dar pe când el își facea cele mai frumōse planuri și combinațiuni pentru o nouă activitate a sa, întru interesul viitorului nostru, în decembrie 1878, unu morbu vechiu al seu prorupse cu vehementiă, și toti medicii și tōte remediile încercate nu-l mai pută vindecă; natur'a sa cea tare, organismul seu cel puternicu, resistera unu anu și jumătate, pâna la 5 maiu anul curinte, când el în brațele doioșei sale soție, încungitratu de cei mai amati ai sei, de nepotii sei Alesandru și Eugeniu și de Babeșiu, își dede Creatorului spiritul seu cel mare și înfocatu.

O stéua plina de lumina și de caldura astfel apuse pe orizontele nostru, dar ea n'a apusu în anim'a noastră; virtuțile și meritele lui Andreiu de Mocsonyi nu vor apune nici odata în recunoscint'ă Românilor.*

—b—

Misteriul Noptii.

— Romanu, de *Claire de Chandeneux*. —

(Urmare.)

— Te-am iubit multu și am voitu să te facu avuta. Dar tu n'ai voitu să fii aceea. Într'aceea înca tôte s'aru fi pututu complană frumosu, dar nu e vin'a mea, că Pascal ne-a renegatu, și că acuma când ne parasesce, dēnsul nu observa fericirea, dupa care ar fi trebuitu numai să-si întinda mân'a.

Sér'a pe balconu Pascal conveni de nou cu Varvara, care se apropiă de dēnsul cu acele curagiu plinu de sfiela, al cărui secretu numai americanele îl posedu.

Cât de multu s'a schimbatu dēns'a de când înainte cu cinci ani pentru prima-ora a întelni'o pe calea ferata! Mai ales în cursul acelei septemâni, ce a petrecutu în apropierea ei, tiner'a miss s'a schimbatu ca prin farmecu. Recel'a a disparutu cu totul de pe față a ei și aceea fu înlocuita prin o sfiela virginala. Spiritul și figura'a ei respândeau grația.

— Dta ai procedatu nobilu și marinosu, dle, — dișe ea hotarit lui Pascal; — nu potu să nu-mi esprimu mirarea, de și ai ruinatu cu totul oper'a mea...

Pascal voi să respunda. Dar sunetul plinu de simțire al acestor cuvinte îl confundara cu totul. Înainte d'a fi fost capabilu să graișca unu cuvēntu, Varvara îl salută, și cu figur'a-i ușora disparu între columnele coridorului.

Ea se adânci în cugetele sale și numai decât își facu acea convingere, că dēns'a are ceva meritu pentru că a renunțiatu la viitoriul strălucitu și fericitu; acesta dōra, și înca fără scirea ei, consiste în aceea, că în sufletul ei nu eră neinteresata pentru frumosul și tinerul străin.

În urmarea împregiurărilor schimbate el nu mai putu să-si prē lungesca petrecerea aice. De și în acēsta casa la aparintia nu s'a stramutatu nimica, observatoru atentu totusi ar fi pututu vedē, că betrân'a lady eră fōrte ne-mulțiamita cu situațiunea, și că tinerul nu voiă a produce să fia regretatu.

Sosirea lui Laurent schimbă acēsta situațiune în cātva genanta, și putemu afirmă sigur, că locuitorii castelului, de și fia-care din altu motivu, așteptau cu îndestulare sosirea lui.

V.

Între cei doi veri, atât în privint'ă corporala, cât și morala, eră cea mai mare deosebire. Anii, cari trecura dela acea fatala întâmplare, potențiară și mai multu acestu contrastu.

Pe când Pascal, carele de atunci și-a facutu renume mare, a devenitu o figura simpatica, atragătoare și autoritaria; morositatea, nelinșcea și retragerea lui Laurent se manifestara în mesura și mai mare.

De când parintele seu, proprietarul fabricii de sticla, a muritu, Laurent i ocupă locul în fabric'a de sticla. Aice dēnsul traia viēt'ă cea mai curioșă.

Acusi se nchidea în fabrica, și traia acolo ca cutare animalu leneșu în pesterea sa, nu voiă să iēsa de acolo cu nici unu pretiu. Acusi se aruncă în vârtejul placerilor, pe cari nu le prē alegea cu gustu; dar apoi

* Indreptare. În biografi'a lui A. Mocsonyi din nrul 72, pe pagin'a 1, column'a 2, lini'a 27 de sus, este a se ceti — în locu de „fōrte mari“, „fortie mari“.

întrerumpea legatur'a sa cu acele pe neașteptate, fără să fi avutu cauza visibila pentru acēst'a. Și își rencepea viēt'ă retrasa, și nici nu-si luă remasu bunu dela aceea, cu cari își petrecuse.

Desfrăul dusu pâna la extremitate, și retragerea silita pâna la selbatecia, produsera în internul seu o lupta, care i submină sânetatea.

Eră în continuu iritatu, de multe ori zacea în patu; arare ori se putea vedē bine dispusu și și mai arare ori cu apetitu bunu, așa încât în fabrica se dișea, că tinerul maestru nu va traia nici jumetate din cât a trairu parintele seu.

Și cei ce dișeau acēst'a, faceau observațiunea lor fără cea mai mica tristētia.

Tinerul maestru nu eră iubit de fel; manier'a cu care se portă față de alții acusi suprindea, acusi ofensă pe ômeni.

El nu ținu la obiceiul parintelui seu; negligă fabric'a și disgustă pe lucratorii cei mai buni.

Când acestia cutezau a se plânge, Laurent numai decât i dimisionă și i înlocuia prin alții, a căror neesperintia facea multa paguba fabricii.

De veghierea peste nôpte nu mai eră nici vorba.

Lucrul înaintă încetu și reu, și fabric'a, condusa cu atâta predilecțiune de către parintele seu, începū a decadē. Urmarea naturala a acesteia fu, că vinitul scadea, fabricatele fabricii deviniau mai rele, și Laurent nu fu în stare să emuleze cu o noua fabrica, ce s'a construitu nu departe de acolo. Pe scurtu, fabric'a se află în decadintia, ca ori ce întreprindere, de care stăpânul nu pōte sēu nu voiesce să pōrte grige cum se cade.

Când Sabine se convinse, că și interesele ei se afla în pericolu, căci vinitul fabricii o interesă și pe dēns'a în mesura mare, hotari să faca unu pasu resolutu. Nu pentru că averea, ce o posedea prin bunavoint'ă barbatului ei, n'ar fi fost prē de ajunsu; dar pentru că avea multa predilecțiune pentru fabrica și pentru numele pe care parintele seu l'a facutu stimatu.

Din diu'a în care s'a sevērșitu crim'a. Sabine esericiă asupra fratelui seu domnirea cea mai absoluta. Acēsta autoritate și domnire erau întru atâta lipsite de ori ce contestare, încât o privire a ei, unu cuvēntu scurtu, o epistola mica ajungeau, și Laurent se supunea.

În asemenea împregiurări Laurent numai decât își schimbă traiul. Nici odata nu se revoltă în contra surorii sale, ma nici cu făciaria nu cuteză să elude poruncile ei. Când Laurent se duse la Lyon, unde avea datin'a a merge să-si petreca, Sabine i scrisse numai aceste cuvinte:

„Rentōrce-te numai decât în fabrica!“

Și Laurent se rentōrse și se nchise iērasi pe septemâni în fabric'a de sticle.

Odata Laurent cugetă să se nșore. O veduv'ă tinera. sentimentală și avuta, se namoră de față trista a lui Laurent, și i facu acēst'a cunoscutu într'unu modu destul de lamuritu.

Laurent nu iubiă veduv'a, dar vanitatea lui se află lingusita prin acēsta relațiune.

Sabine într'o di chiamă la sine pe frate-seu și i dișe secu aceste cuvinte:

— Tu vei încetă visitele tale la dn'a Hormel, mie nu-mi trebuiesce astfel de cumnata.

Și Laurent pēasi pe tiner'a veduva.

Când Sabine se convinse, că fabric'a, deca va mai remâne multu timpu în mânilor neputincioșe ale lui Laurent, se va prepadă cu totul, nu se aprinse de mânia și nu facu imputări fratelui seu. Decise, că nu va mai suferi acēsta situațiune.

(Va urmă.)

C e e n o u ?

Maj. Sa regele la 13 l. c. va vini din Viena la Budapesta respectiv la Gödöllő. De acolo Maj. Sa cu o mica suita va plecã în 17 l. c. la 5 ore deminetti'a prin Ruteck în Silesia, și dupa miédiadi la 3 ore va sosi la Teschen.

Cunun'a moștenitorului de tronul Rudolf va avé locu, precum scrie „Salonblatt“, la 15 febr. sér'a în biseric'a plebaniala de curte St. Augustin. Mirés'a moștenitorului de tronul, principess'a Stefania, va sosi la 10 febr. Dumineca la 13 se va da în ambele sale a redutei unu mare balu de curte, și luni la 14 unu balu de studenti, al cărui protectoratu l'a primitu moștenitorul de tronul. Timpul festivitatilor cari se vor arangia de câtra municipălitate, inca nu se scie.

Domnul și Dóm'n'a României aveau să sosésca la Viena, adi în 12, deminetti'a la 6 ore 15 minute, luându-si cvarțiru în otelu „Munsch“. De acolo, dupa scurta intrerumpere, vor plecã prin Budapesta la Bucuresci.

Sciri personale. Carol Tabajdy declara în diuarie, că n'are de gându să renuncie la postul de comite supremu interimalu al comitatului Carășu. — *Di Simeon Margineanu* și-a deschisu cancelaria advocățiala în Brașov strad'a Scheilor nr. 134. — *Di Antoniu Crenianu*, pân'acuma jude cercualu adm. la Reșitiã, va deschide cancelaria advocățiala în Vêrșetiũ.

Înmormântarea lui Manolache - Costache s'a făcutu, la Berlad, precum ni spune „Românul“, cu pomp'a și onorurile cuvenite, în mijlocul unei mari mulțimi. Colonelul Grecénu represintă pe Domnul, guvernul erã represintatu prin Tiriachiu, ministrul de interne. Cortegiul pornindu dela gara s'a opritu la biseric'a zidita de famili'a Costachi, unde s'a facutu serviciul divin, dupa acea dl I. Gane a đisu câteva cuvinte în numele orașului, ier dl T. Rosetti a cetitu unu discursu. Dela biserică, cortegiul a pornitu spre cimitiru; dupa terminarea înmormântării artileri'a a trasu trei salve.

Cestiunea teatrului germănu în Budapesta s'a terminatu — pe unu timpu. Încheierea s'a făcutu cu sgomotu și cu spectacolu adevératu teatralu. În Pesta în timpul din urma erau două teatre; unul proprietatea bancei fonciare din Viena, care precum se scie, s'a închis în septemănila trecute; celalaltu în piati'a Hermina, în care obtinuse concessiunea de a jucã cutare Guttman. Din întemplare acesta muri, și soçi'a lui facu însciițtare la consiliul municipalu, că pe temeiul concesiunii barbatului ei dëns'a isi susține dreptul d'ã mai da represintațiuni în acel teatru pâna la espirarea terminului. Inse consiliul municipalu i refusã acestu dreptu, ea apelã și totu-odata predete concesiunea lui Müller, directorul Societății din celalaltu teatru germănu deja închis. Acesta și anuciã represintațiune pe sãmbeta ser'a. Afișele lui facura mare efectu, și sér'a la teatru se adunã unu publicu numerosu. Mai multi inse erau p'afara, unde în scurtu timpu se ncepù o demonstrațiune chauvinistica, se strigã, fluerã din tôte părțile, încât poliți'a fu silita a întreveni ca să imprascie pe marii patrioti. Într'aceste în teatru se jocã, și pe când represintațiunea se încheiã, stradele din giurul teatrului erau deșerie. În diu'a următoare directorul Müller fu citatu la primăria, acolo i se pronuciã o sentințiã prin care fu condannatu a platã 100 fl. căci a jucatu fără concesiune. El a apelatu. Într'aceste inse teatru se închise și usi'a se sigilã. Personalul teatralu, muritoru de fôme, isi pôte luã lumea n' capu, în pragul iernei.

În caletori'a prin Silesia a regelui nu vor avé locu niște festivități atât de stralucite ca prin Galiti'a. Precum se scie, mai multe ținuturi ale Silesiei în vër'a trecuta suferira multu prin inundare, și Maj. Sa merge

a visitã mai ales acele părți. Din caus'a acest'a s'a datu ordinu pretotindene, că dorinti'a înalta este ca să se evite ori ce festivitate cu spese mari.

Amfiteatrul dela Buda-vechia. Unu mare evenimentu s'a produsu septemănila trecute în archeologia. În apropiare de Buda-vechia de mai multu timpu se facu sapaturi cu scopu sciintificu, spre a cautã acolo monuminte romane. S'au și gasitu multe, interesante fôrte. Sapările din aceste septemăni inse scósera la lumina unu resultatu multu mai importantu, s'a descoperitu adeca unu amfiteatru, multu mai mare și mai pomposu decât cel desgropatu la Pompei. Se n'țelege, că acesta descoperire a facutu sensațiune, ómenii de specialitate, ma și laici alérge din tôte părțile se védia sapările, pe cari le conduce profesorul dela universitate Carol Thorma și le esecuta cu 46 de lucratori, pentru cari a obtinutu mai de multu dela ministeriu unu ajutoru de 1200 fl. Acuma, dupa acestu resultatu, atât guvernul, cât și consiliul municipalu, vor votã ajutóre, pentru ca amfiteatrul să se póta scóte la lumina și să se póta conservã.

O înveninare în Viena. Đilele trecute a sositu într'unu otelu din Viena unu tineru, carele spuse portarului, că dënsul aștepta o epistola cu bani. A dóu'a đì împarțitorul de epistole și sosi, și întrebându de tinerul, se duse la el în al patrăle etagiũ. Rentorcându-se de acolo jos, împarțitorul se simțtea reu, și ceru unu pocalu de apa, dar nici nu i se aduse acela, când el cađu la pamëntu și în scurtu timpu muri. Într'aceste tinerul óspe disparu. În odai'a lui inse pe mēsa se gasi o sticla cu veninu, cu inscripțiunea: „Silvoriu din Syrmia“. Lãnga sticla unu paharelu. Erã dara evidentu, că tinerul a înveninatu pe împarțitorul de epistole, de siguru cu planul, ca acela ameiñdu, s'el jefuiesca. Inse fiindu că acela nu ameiñ, nici dënsul nu avu curagiũ a-si seversã planul monstruosu. Mai târđiu se adeveri, că și epistol'a cu bani, în care inse nu erau bani, a fost espediata de dënsul șiesi, numai pentru ca astfel împarțitorul de epistole să vina la el, și așã dënsul să aiba ocasiune a-l gefui. Tinerul nu se mai aretã prin acelu otelu. El se mutã în altul, inse a dóu'a đì acolo, aundinu afara conversându mai multi, și cređendu că aceia vinira a-l arestã, se nveninã și muri în câteva minute.

Necrologu. *Livia Becinēga n. Pascu*, soçi'a dlui Ioan Becinēga advocatu în Vêrșetiũ, a încetatu din viētiã la 8 l. c. în flórea etății sale. Cu durere inregistramu acesta scire, căci repausat'a a fost un'a din cele mai culte dame române tinere din Banatu, și în deosebi încât privesce cultur'a-i musicala, a fost o adevérata artistã, care în multe concerte și-a eluptatu unu nume stimatu.

Sciri scurte. În Budapesta s'a ținutu în septemăni'a trecuta o represintațiune teatrala în limb'a slovacă, la care asistara și câțiva deputati slovaci. — *La turburările* din iern'a trecuta în strad'a Hatvan în Budapesta, cu ocasiunea duelului Verhovay-Majthényi, cerându-se și ajutoru militaru, pentru acesta mica mobilisare ministeriul ung. đilele trecute a platitu ministeriului de resboiu sum'a de 5876 fl. — *La Fagarasiu* fostul deputatu Carol Kőnczey a nebnicitu, idei'a lui ficsa fu, că este primu-ministru; nefericitul fu transportatu în institutul nebunilor din Sibiu. — *Regele Saxoniei* la vênatóreã dela Karlgraben erã p'aci să patésca reu; o caprióra în fug'a sa sus pe stãnca, mișcã o pétra, care cađu tocmai pe capul regelui; inse contusiunea n'a fost periculósã. — *Regele si regin'a Daniei* mercuri s'au rentorsu dela Gmunden în țér'a lor. — *La tribunalul supremu* în septemăni'a acest'a s'au decisu două-đeci și unu de processe divorțiale; în două-spre-đece casuri femeile au cerutu despartóreã. — *Cardinalul Jacobini*,

nunciul papalu în Viena, în septemân'a acést'a se va despartî de postul acesta; urmatoriul seu va fi mitropolitul Vanutelli. — *La Ischl* a muritu nu de multu o domnişóra numita Ludovica Saal, care a lasatu pentru scopuri filantropice o suta cinci-şeci mii; camerierei sale i-a lasatu unu capitalu de 60,000 fl. şi usufructul a 40 acţii de bance; înse camier'a a muritu mai de graba. — *La post'a din Budapesta* s'a arestatu ofician-tul Ambrosiu Maxinoff, carele eră însărcinatu cu transportarea la calea ferata a epistolelor cu bani, dar acolo n'a predatu unu pachetu de 650 fl. — *Mostenitorul de tron* va plecă la finea acestei luni la vênătoare în Maramureşu.

Sciri din Români'a. *Di C. F. Robescu*, directoru al telegrafelor şi poştelor, a plecatu la Paris pentru a represintă Români'a la congresul poştalu internaţionalu. — *Alergarile de tòmna* se ţinura duminica şi luni la ipodromul din câmpi'a Floréscă de lângă Bucuresci, pregătirile au fost mari. — *Domnitorul*, din cauza, că Dómn'a este puşin suferinda, va întârziá întórcerea în ţera. — *Di Calimachi Catargiu*, ministru plenipotentiáru al României la Londra, a sositu cu famili'a la Bucuresci, de unde s'a dusu la Iasi. — *Consiliul orasiului Mangalia* a dispusu redicarea unui monumentu funebru pe morméntul bravului calaraşu Velicu Vasile, care şi-a gasitu mórtea luptându contra bandiţilor dela Gheringec.

Cronic'a lumiei.

Principele Alesandru al Bulgariei, parasindu la 5 oct. teritoriul bulgaru, pentru a se duce să viziteze pe principele Serbiei, a nimitu pe dl Zankoff regentu al principatului în timpul absintiei sale. În aceeaşi zi principele punându piciorul pe teritoriul sêrbu, în apropiare de Radoniewatz, a fost salutatu de generalul Lesjanin în numele principelui Milan, de episcopul din Negotin, de comandantul armatei dela Timoc, şi de autorităţile civile. S'a trasu o salva de 21 lovituri de tunuri. La 6 oct. demineti'a principele Alesandru a sositu la Belgrad; dènsul a fost primitu la pórt'a capitalei de către principele Milan, încungîuratu de ministrii. Oraşul a fost împodobitu.

Ex-împeratés'a Eugenia. Açum câtva timpu diuarele englese anunçiau, că fost'a împeratésa Eugenia avea de gându să se stabilésca definitivu la castelul din Arenenberg în Elveţi'a. Astadi se anunçia, că fost'a împeratésa şi-a cumperatu o frumósa proprietate în comitatul Hampshire, pe marginele comitatului Surrej, cu pretul de 50,000 livre sterlinge, adeca 1.250,000 lei noi.

Podul lui Carol cel mare. Dela 793 pâna la 809, Carol cel mare cladi peste Rhinu unu podu de lemn, care e susţinutu de 25 stâlpi. Acestu podu, lovit de trasnetu, arse în trei césuri, cel puşin pâna la nivelul apei. Açum se scotu stâlpii din spre Măientia. Cinci-şeci grinzi au fost radicate, ele au o lungime de 5—6 metri. Lemnul, care are o vechime de o mia de ani, este aşă de bine conservatu în cât va puté fi întrebuinţatoru pentru tâmplăria. Chiar ferul se pôte întrebuinţá, căci nu este acoperitu de cât de unu micu stratu de rugina.

Moda „ieftina“. Damele din Paris şi Londra au inceputu să faca economía. De unu timpu încóce ele pórtă nişte toalete de panur'a cea mai simpla, din pâna de împachetatu şi din saci. Se n'telege de sine, că nimene nu pôte poffi, ca pe o astfel de rochia să nu fia nici o garnitura; la panur'a ce cósta câtiva florini se mai ceru dara nişte menuntiusuri. Mai nainte de tóte la taile trebue cuptuşela de metasa, căci pânz'a ordinară e fórte scortiósa, apoi monoton'i'a panurei înca trebue înzestrata cu ceva. Spre acestu scopu se întrebuinţéza nişte fioncure şi ciucure cu fire de aur şi de

argintu, apoi nişca brodaría, nişte dantele; tóte aceste acoperu cu gustu mânecile, gulerul, tunic'a, casaque-ul scl. ceea ce firesce e unu lucru mai obositoru, şi croitorul face o socóta mai mare, decât la o toaleta ordinară. Resultatul finalu al unei asemenea toalete „ieftine“ se aréta prin urmátorea socóta: pânză 5 fl., cuptuşela 36 fl., brodaría 320 fl., dantele 600 fl., alte garnisiri mai mici 300 fl., la olalta — 1260 fl.

O catastrofa în India. Diuarele englese vorbescu despre o înfricoşata catastrofa întemplantă de curênd la nordul Indiei şi care a costatu viet'i'a la patru-şeci persóne. Nenorocirea acést'a s'a petrecutu la Nainital, una din staţiunile sanitare dela pótele Himalayei, unde împiegatii guvernului şi oficerii obicinuiu a se retrage în timpul caldurilor de véra. Staţiunea e situata în districtul Kumoan la o departare de 294 mile de Calcuta pe calea dela Cwonpoore. Ea se numesce astfel dela unu lacu situatu în fundul văiei pe cóstele căreia se afla, şi unde este dominata de munti înalti. Aprópe întreg'a staţiune fu înghiţita prin naruirea unei părţi din aceste înalţimi întemplate în urm'a unor ploii torenţiale. În sér'a de 5/17 ale curentei, plói'a a începutu să cađa fără să înceteze pâna a dóu'a şi dupa amiédi cu astfel de îmbelşugare că pluviometrul aretá 25 palmace de apa în aceste dóue-şeci şi patru de óre. Se pôte ușor închipui efectul propusu prin acéstă massa de apa, în valea Nainital, care forméza unu basenu încungîuratu de colini. Tóte drumurile fure distruse. În dimineti'a dílei de 18 septembrie la şeci óre o antáie naruire avú locu la unghiul colinei care se aflá din dreptul otelului Victoria, şi înmormêntá 20 de indigeni şi unu copilu europénu. Comisarul şi unu numeru de agenti de ai poliţiei locale şi de lucratori, mersera la faci'a locului şi cerura unu ajutoru de trupe. Au lucratu pâna la 1 óra şi jumetate spre a scóte mortii şi ranitii când odata se desfacú o parte din munte şi cađu cu unu sgomotu înspaimântatoru asupra lucratorilor, îngropându sub dèns'a otelul, casarm'a, sal'a de întrunire, bibliotec'a, infirmeri'a, drumul şi gradin'a staţiunii centrale. Mai toti aceia cari se aflau în aceste zidiri şi aprópe de acolo, au fost îngropati. Pamêntul se cutremurá ca dupa unu cutremuru de pamêntu, şi apele lacului fure aruncate într'unu valu nemarginitu asupra ţermului opusu. În timpu ce masele cari cadeau respundeau nori de colbu ca şi când s'ar fi întemplatu o esplosiune. O depeşa a diuarului „Times“ anunçia, că desgroparea mortilor nu va costá mai puşin de 25,000 franci.

Sciri straine. *Inmormentarea lui Offenbach* s'a ţinutu vineri la Paris, asistându unu publicu nu pré mare; repausatul a lasatu unu fiu şi patru fete; condiţiunile lui materiale n'au fost pré brillante. — *Principele Alesandru* în adevér s'a cununatu cu principesa Dolgorucki la începutul lui august, care s'a petrecutu la Livadi'a; principessa se afla în staţiune de cunvêntata. — *Cairol*, ministru-preşedinte al Italiei a adressatu lui Garibaldi o scrissóre, rugându-l să nu îngreuneze poziţiunea guvernului. — *Flott'a* europeană a primitu cu multa distincţiune pe principele Danilo, fiul principelui Nichita, care a facutu visita pe flotta; tóte corabiile erau decorate şi il salutara cu salve de tunuri. — *Vera Sasuliciu* s'a facutu colaborátore la diuarul „Commune“ al lui Pyat în Paris. — *La Milan*, s'a deja s'a introdus arderea cadavrelor, acuma se construiesce unu edificiu pomposu pentru conservarea celor morţilor.

Treiluniul oct.—dec. se începe cu nrl presinte, ceremu rennoirea grabnica a prenumaratorilor.

Proprietaru, redactoru respundiatóru şi editoru:
IOSIF VULCANU.